

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA D'HABITATGE, TERRITORI I MOBILITAT

6017

Resolució de la directora general d'Harmonització Urbanística i Avaluació Ambiental per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental del projecte de captació d'aigües subterrànies per a reg al polígon 61, parcel·la 380, T.M. Felanitx. (exp. 249a/2024)

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 11 de desembre de 2025, i d'acord amb l'article 9.1 del text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears aprovat per Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, i el punt 8. d) de l'article 2 del Decret 10/2025, de 14 de juliol, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i el Decret 13/2025, de 31 de juliol, pel qual es corregeixen els errors detectats en el Decret 10/2025,

RESOLC FORMULAR

L'informe d'impacte ambiental del projecte d'una captació d'aigües subterrànies (sondeig) per ús domèstic al polígon 61, parcel·la 380, finca Son Barceló, TM Felanitx.

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

Segons la documentació presentada i d'acord amb la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, el projecte ha de ser objecte d'avaluació d'impacte ambiental simplificada, ja que s'inclou dins l'annex II, grup 3. Perforacions, dragatges i altres instal·lacions mineres i industrials, punt a:

Perforacions profundes, a excepció de les perforacions per investigar l'estabilitat o l'estratigrafia dels sòls i del subsol, en particular: [...]. 3.r Perforacions per a l'abastiment d'aigua.

Per tant, el projecte s'ha de tramitar com una Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada i seguir el procediment establert a la secció 2a del capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, juntament amb les prescripcions establertes per a l'avaluació d'impacte ambiental simplificat de l'article 21 del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

2. Descripció del projecte i ubicació del sondeig

El projecte consisteix a fer un sondeig per la captació d'aigües subterrànies i destinar-les al consum domèstic a la finca Son Barceló, polígon 61, parcel·la 380 TM de Felanitx. La referència catastral de la parcel·la és: 07022A06100380 i està classificada com rústica i d'ús principal agrari, amb una construcció d'habitatge de 674 m² de l'any 1900. La finca té una superfície total de 10.285 m².

El punt de sondeig projectat és a les coordenades UTM-ETRS89 següents:

x: 512810, y: 4365454; z: 130.0 m

Segons s'indica en el projecte, el sondeig es farà per rotoperussió a una fondària màxima de 179 metres. La perforació es farà sense recuperació del testimoni, i s'aplicarà la metodologia que recull l'annex 8. Condicions tècniques per a l'execució, equipament i clausura de sondejors i pous, del PHIB.

Quan la bomba estigui instal·lada, a una profunditat màxima de 131 m, es col·locarà a la sortida del sondeig un tub piezomètric, un comptador volumètric i una aixeta de presa de mostres a la sortida del sondeig.

Les característiques del sondeig són les següents:

- Cabdal màxim instantani d'extracció de la bomba: 0,5 l/s.
- Volum anual màxim: 200 m³.
- Ús: domèstic
- Profunditat màxima del sondeig: 179 m
- Longitud de cimentació: mínima de 50 cm

Una vegada establitzades les instal·lacions del sondeig, el promotor indica que es farà la desinfecció de l'aigua utilitzant un producte adequat i d'acord amb el que s'indica a l'annex 8, punt 2.3.3, del pla hidrològic en vigor.

Si el sondeig fos negatiu (no es trobés aigua) o amb aigua salinitzada, el projecte recull el procediment de segellat per a evitar accidents i possibles contaminacions de l'aqüífer per vessament de contaminants, d'acord amb l'article 125 del PHIB, i l'annex 8.

El termini estimat d'execució dels treballs de perforació i entubat per sondeig és de 2 a 5 dies.

Segons els càlculs que consten en el projecte, el pressupost total serà de 527,10 €, incloent les mesures adoptades per a evitar, reduir, corregir i compensar els possibles efectes ambientals.

3. Resum del document ambiental

Anàlisi de les alternatives avaluades en el projecte:

Alternativa 0: no fer el sondeig.

Segons la valoració del promotor, si no es disposa d'una xarxa de subministrament urbà d'aigua a la finca, s'hauria de contractar camions cisterna per transportar-la. Això suposaria el moviment periòdic de vehicles, amb el consegüent increment d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

Per altra banda, les aigües d'aportació mitjançant camions provindrien d'altres sondeigs ubicats en el mateix aqüífer, el què provocaria un conc de depressió amb risc de salinització més alta de la massa de l'aigua i la creació de nous aljubs per contenir-la.

A més, durant els mesos d'estiu hi ha molta demanda d'aigua i els camions cisterna tenen dificultats per subministrar-la, donat l'increment del consum humà i les necessitats hídriques de la vegetació en períodes estivals. El document ambiental planteja l'opció de recollir aigües de pluja, però, considera que aquesta aportació hídrica seria insuficient en comparació amb les necessitats de consum.

Alternativa 1: fer el sondeig a una altra ubicació. Segons el promotor, aquesta alternativa implicaria una eliminació més acusada de la vegetació per fer rasses de canalització de canonades que arribin a l'habitatge o a l'aljub, si fos el cas.

Alternativa 2 (escollida pel promotor): segons el parer del promotor, l'elecció del punt de sondeig està feta a fi d'incrementar la possibilitat de trobar aigua durant la perforació, de reduir l'eliminació de vegetació i de minvar les molèsties a la fauna.

També considera que és la millor opció per poder accedir la maquinària al lloc d'actuació, la qual cosa suposaria una reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, ja que s'intenta frenar el trànsit de camions cisterna i evitar construir més aljubs amb rasses de conducció d'aigua.

D'acord amb les consideracions descrites a l'Annex 8 de «*Condicions tècniques per a l'execució, equipament i clausura de sondejos i pous*» del PHIB, el document ambiental recull les següents fases, amb els possibles impactes ambientals, i planteja algunes mesures correctores per pal·liar-los:

Durant la fase de construcció es preveuen els següents impactes:

- Possible eliminació de vegetació per a l'accés de les màquines (només en cas necessari).
- Neteja de la zona en què s'instal·larà la perforadora, el compressor i el camió dels materials de perforació. Aquesta fase afectarà una superfície d'uns 60 m².
- Generació de renou i vibracions durant la perforació.
- Utilització d'escumats durant les tasques de perforació; els escumats seran biodegradables. El promotor adjunta una fitxa tècnica en l'apartat d'annexos.
- Generació de detritus i llots de perforació inerts. El promotor indica que una vegada secs es retolaran per la seva utilització *in situ*.
- Emissió de gasos d'efecte hivernacle durant la perforació.
- Impacte visual de la màquina durant la perforació.
- Eventual vessament de greixos i olis per possible avaria de la maquinària.

Durant l'execució del sondeig, hi ha risc de contaminació de l'aigua de l'aqüífer per substàncies químiques procedents de vessaments de combustibles de les màquines perforadores o d'altres contaminants que puguin infiltrar-se a les capes del sòl. La superfície afectada per l'execució de les obres serà de 60 m² (instal·lació de la perforadora, el compressor i el camió de materials).

Durant la fase d'explotació es plantegen els riscos següents:

- Contaminació a través de la boca del sondeig de l'aigua subterrània per vessaments incontrolats.

- Explotació per damunt dels paràmetres permissibles.
- Utilització d'energia elèctrica pel funcionament de la bomba.

Durant la fase d'abandonament es contemplen les següents possibles afeccions:

- Contaminació a través de la boca del sondeig de l'aigua subterrània per vessaments.
- Perill de caiguda de persones o animals per la boca del sondeig.
- Molèsties per renou en les tasques d'abandonament del sondeig

Les possibles afeccions ambientals analitzades en el projecte són:

- Sobre la població, només es produiria la molèstia per renou els dies que es fa el sondeig (entre 2 i 5 dies).
- Sobre la vegetació hi haurà eliminació de les espècies vegetals a l'àrea de treball (20 m²) per a la instal·lació dels materials que s'extrauen i els materials inerts (pedres i roques). El promotor indica que aquest material es farà servir per omplir el sondeig.

En el document ambiental s'esmenta que **hi ha risc potencial de contaminació d'aqüífers per vessament incontrolat de substàncies contaminants** en les fases de la construcció, funcionament i possible abandonament.

En el projecte es **proposen les mesures reductores següents**:

1) Per evitar la contaminació del aqüífer:

- Cimentar l'espai anul·lar entre l'entubat i les parets del sondeig en la longitud programada de 15 metres.
- Pavimentar amb una llosa de formigó de 50 cm de longitud amb aboca aigües cap a l'exterior i amb una grossor mínima de 15 cm, damunt la cota, i 30 cm davall la cota del terreny.
- Allunyar els focus contaminants, especialment els hidrocarburs.
- Disposar d'un bidó per a la retirada de draps, i fer servir sacs de sepiolita per l'absorció de terra amb olis o greixos en cas d'avaries de la maquinària, així com gestionar els residus amb un gestor autoritzat.

2) Per minimitzar les emissions de CO₂ a l'atmosfera, el compressor comptarà amb les revisions i manteniments periòdics indicats pel fabricant a fi d'evitar més consum del necessari.

3) Per evitar les molèsties al veïnat i la fauna provocat pel renou i vibracions de la maquinària:

- Es limitaran les feines a l'horari diürn.

3 Es mantindrà la maquinària en òptimes condicions de manteniment (revisions periòdiques i manteniment).

4) Una vegada finalitzada l'obra, el promotor indica que el perforista haurà de tancar la boca de sondeig per a evitar l'accés al mateix.

Seguiment: El document ambiental inclou un seguiment de l'aqüífer amb la direcció d'un director facultatiu que inspeccioni els nivells estàtics, certifiqui el compliment de les normes tècniques del projecte, i que inclogui una revisió de la litologia perforada, tot d'acord amb el pla hidrològic de les Illes Balears.

4. Consultes a les Administracions públiques afectades i persones interessades

Els Servei d'Avaluació Ambiental (SAA) va sol·licitar la consulta amb relació a l'execució del projecte als òrgans competents i entitats afectades següents:

- Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament de Felanitx.
- Servei de Salut Ambiental de la DG de Salut Pública. Conselleria de Salut.
- Entitat ecologista: GOB.

Segons consta a l'expedient, en data 20/03/2025 va tenir entrada al SAA l'ofici de tramesa de l'informe tècnic del **Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament de Felanitx** que conclou el següent:

«[...] A criteri del tècnic que subscriu i respecte a la realització del projecte de captació d'aigües subterrànies (sondeig) ús domèstic, polígon 61 parcel·la 380 Son Barceló T.M. Felanitx, en la documentació presentada no hi ha aspectes rellevants a esmentar i s'informa favorablement.»

5. Elements significatius del projecte

1- Hidrologia subterrània: el sondeig projectat es troba sobre la massa d'aigua 1819M1 Sant Salvador.

Segons l'article 27 del PHIB, l'estat de les masses d'aigua subterrània es determina pel pitjor valor del seu estat quantitatiu i del seu estat químic. Així doncs, l'estat global de la massa de Sant Salvador és considerat com a dolent, tant quantitativament (índex d'explotació superior al 80 %) com qualitativament (a causa de l'elevat contingut en clorurs i nitrògens).

Aquest aquífer està declarat com a Zona Vulnerable a la Contaminació de Nitrats (ZVCN), segons l'article 2 del Decret 18/2023, de 27 de març, pel qual es designen les zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedent de fonts agràries de les Illes Balears i s'aprova el Programa de seguiment i control del domini públic hidràulic.

Segons la informació recollida en l'Annex 8 Memòria: «Estat de les masses» corresponent a la Revisió del tercer cicle 2022-2027 del vigent PHIB, l'estat d'explotació que pateix la massa d'aigua de San Salvador és superior al 80 % i la qualitat d'aigua és dolenta per l'**alt contingut en clorurs, el nivell dels quals es troba en ascens respecte dels valors de períodes anteriors**.

Amb motiu de l'alta demanda de sol·licituds d'inici d'avaluació ambiental simplificada que han arribat al Servei d'Avaluació Ambiental per a la realització de sondejós a la massa d'aigua MAS18.19M1 San Salvador, l'òrgan ambiental es veu en la necessitat de recordar a l'òrgan substantiu el possible efecte sinèrgic que se'n podria derivar de l'aprovació de tots els projectes sobre l'estat de la massa d'aigua subterrània afectada pel projecte.

A més, d'acord amb l'indicat a la Llei 21/2013, d'Avaluació Ambiental, l'efecte sinèrgic és aquell que es produeix quan l'efecte de la presència simultània de diversos agents (en aquest cas, sondejós per l'explotació d'aigües subterrànies sobre la mateixa massa) suposen una incidència ambiental major que l'efecte de la suma de les seves incidències individuals contemplades de forma aïllada.

Per aquest motiu, es considera recomanable que l'òrgan substantiu avaluï conjuntament totes les noves sol·licituds d'extracció d'aigua de la massa 1819M1 Sant Salvador per valorar-ne l'afecció global, abans de concedir-ne de noves i evitar així que la massa pugui entrar en situació de sobreexplotació.

Altres característiques respecte al punt projectat del sondeig:

a) La distància a la captació més propera del punt projectat està a 201,53 m, identificat al Pla Hidrològic amb el codi AAS_20896_Vigent-REA_3501253, per ús de regui al polígon 61, parcel·la 154 TM Felanitx (coordenades ETRS89 UTM31N: X: 512643; Y: 4365336).

D'acord amb el quadre 20 del capítol II, article 113 del PHIB vigent, pel cabal màxim instantani projectat de 0,5 l/s s'ha de respectar una distància mínima entre captacions alienes de 200 m. En aquest cas, **la nova captació projectada sí que compleix amb la distància mínima aplicable**.

b) La distància mínima a la zona de risc d'inundació es troba a uns 73 m.

c) La distància mínima a la mar és de 9.860 m.

2- Vulnerabilitat del projecte enfront del risc d'accident greu o catàstrofe: el punt projectat per fer el sondeig es correspon amb una àrea catalogada com Zona de Baix Risc d'Incendis i de Baix Risc d'Inundació (font: Visor IDEIB, consulta del 05/12/2025).

3- La parcel·la està dins **sòl rústic de règim general (SRG)**. Es qualifica al SIGPAC com terra arable.

4- Figures de protecció ambiental: la zona del sondeig no està afectada per figures LEN reflectides a la Llei 1/91 d'Espais Naturals de les Illes Balears i actualitzades segons les diferents normatives que s'han aprovat fins a 2015 (ANEI, ARIP i AAPI).

No hi ha hàbitats d'interès comunitari a la parcel·la projectada.

5- Patrimoni cultural i històric: Al visor IDEIB (consulta de dia 05/12/2025) es comprova que dins l'àrea del sondeig no hi ha béns d'interès etnològic.

6. Consideracions tècniques

Per tot l'anterior, una vegada analitzats els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, i atesa la naturalesa del projecte i la ubicació proposada, **no es preveuen efectes adversos significatius sobre el medi ambient** amb l'execució del projecte, sempre que s'apliquin les mesures preventives i correctores del document ambiental i les propostes en aquest informe.

Conclusions

Primer. No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el projecte d'una captació d'aigües subterrànies per reguiu al polígon 61, parcel·la 380 TM Felanitx, ja que no té efectes adversos significatius sobre el medi ambient, sempre que es compleixin les mesures proposades al document ambiental, signat en data 17/10/2024 pel tècnic responsable i de redacció del projecte, Jaime Fernández Homar, enginyer de mines, i amb els **següents condicionants**:

1. El titular de la captació haurà de complir amb l'apartat d'atorgament d'autoritzacions per a ús domèstic en habitatges aïllats, descrit a l'article 114 «*Normes per l'atorgament d'autoritzacions*» del vigent PHIB.
2. El projecte s'ubica en una zona amb Vulnerabilitat a la Contaminació d'Aqüífers, per tant, s'ha d'aplicar el procediment recollit a l'annex 8 de «*Condicions tècniques per a l'execució, equipament i clausura de sondejos i pous*» del PHIB, i tenir especial cura a les fases de cimentació i desinfecció del sondeig.
3. Durant l'execució de les obres i el funcionament, s'han d'adoptar les màximes precaucions per a evitar l'abocament de substàncies contaminants, incloses les derivades del manteniment de les maquinàries, en compliment de la Llei 8/2019, de 19 de febrer de residus i sòls contaminats de les Illes Balears.
4. Es comptarà amb material absorbent en cas de vessament accidental que haurà de ser gestionat per gestors autoritzats. Les funcions de manteniment (canvi d'olis, abastiment de combustible, etc.) sempre es faran fora de la parcel·la on s'ubica el sondeig.
5. El director facultatiu farà el seguiment ambiental previst en el Document Ambiental per a les fases d'execució, funcionament i clausura amb la finalitat de disminuir l'impacte ambiental ocasionat pel projecte. Haurà de controlar la correcta aplicació, per part dels operaris, de les mesures establertes al document ambiental i als condicionants d'aquest informe ambiental (revisió de la maquinària, risc d'incendi, etc.). Així mateix, es garantirà la correcta gestió dels residus que es puguin produir i/o de qualsevol anomalia que es pugui detectar o produir a qualsevol de les fases del projecte.

Es recorda que:

1. En cas de ser necessari l'ús de bentonita al llot de perforació, el perforista haurà de valorar, si escau, la col·locació d'una bassa de llots adequada al volum necessari per evitar el seu vessament al terreny. Els residus seran gestionats d'acord amb la normativa vigent.
2. S'extremaran les precaucions en l'ús i manteniment adequat de la maquinària, s'hi aplicaran mètodes de treball que evitin la provocació d'espurnes, d'acord amb l'article 48.6.d de la Llei 43/2003, modificada pel RD 15/2022, que prohibeix l'ús de maquinària quan el risc d'incendis sigui molt alt o extrem. Es pot consultar la pàgina alertafoc.caib.es per conèixer el nivell d'alerta d'incendi forestal per risc meteorològic.
3. El proveïment de benzina de la maquinària s'ha de realitzar dins les zones de seguretat i aclarides de combustible vegetal.
4. Aquesta captació no podrà utilitzar-se per abastiment de consum humà si no disposa de l'informe sanitari favorable corresponent.

Es recomana que:

1. Ja que l'estat global de la massa d'aigua 1819M1 Sant Salvador és dolent, es considera recomanable comptabilitzar de forma conjunta totes les autoritzacions d'extracció d'aigua per part de l'òrgan substantiu, i així valorar-ne l'afecció global, abans de concedir-ne de noves i evitar que la massa entri en situació de sobreexplotació o que els valors dels paràmetres que defineixen l'estat qualitatiu de la massa puguin empitjorar.
2. Per a la instal·lació de la bomba d'extracció, sempre que sigui viable, s'inclourà la instal·lació d'un sistema de producció d'energia renovable, per exemple, mitjançant plaques fotovoltaiques o panells solars, que permetin reduir al màxim el consum energètic.
3. En cas que el sondeig sigui positiu i es vulgui procedir a l'extracció d'aigua de l'aqüífer, amb l'objectiu d'afavorir-ne un ús responsable, i vist que la finalitat de la nova captació és l'ús domèstic, s'hauran d'instal·lar a l'habitatge els sistemes de recollida de l'aigua de pluja adients per tal de facilitar el seu aprofitament i emmagatzematge per a la seva posterior utilització. Així mateix, s'haurà de preveure la instal·lació de sistemes que garanteixin i permetin l'estalvi d'aigua (aixetes amb temporitzadors, sensors de presència, etc.).
4. En cas d'instal·lació de jardins ornamentals, el promotor del projecte haurà d'incorporar els sistemes de reg eficients necessaris per a reduir el consum d'aigua, revisant periòdicament les conduccions per tal de detectar qualsevol pèrdua d'aigua, sent sempre recomanable l'elecció d'espècies vegetals de baix consum hídric.

Segon. Es publicarà el present informe d'impacte ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Tercer. L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'inici de l'execució del projecte en el termini màxim de sis anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 21 bis del Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

Quart. L'informe d'impacte ambiental no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici dels que, si s'escau, siguin procedents en la via administrativa o judicial davant de l'acte, si s'escau, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.5 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació.

(Signat electrònicament: 16 de desembre de 2025)

La directora general d'Harmonització Urbanística i Avaluació Ambiental

Paz Andrade Barberá

